

תורה זהים

מתורת רבותינו חכמי

טורקיה

זיע"א

ע"ש דבנו השבחה"ג
שר התורה והוראה
האגף ד' ד"ר פלאג' זצוק"ל

ליקוטים, רעיונות, ביאורים,
הרהורים וסיפורים
מועט מועד מתוך אוזנם האין סופי
של רבותינו ואני והבני מדרגה

אמרות חיים

דברי תורה מת"ה בני דורנו יצאי העדה

מאת הרה"ג שלמה אללוף שליט"א

משגיח דיישבת "אורחות יהודה" אלעד

בנו של הרה"צ רבי זבולון אללוף זצ"ל, אזמיר - בני ברק

זמני השבת לפי אופק ת"א

ניסת השבת: 16:19

יציאת השבת: 17:10 לרבינו תם: 17:41

ניתן לקבל את העלון וחומרים נוספים

מתורת וקורות רבותינו

חכמי וגאוני טורקיה במייל:

tora.turkey2021@gmail.com

ערך: בן עזרא רפאל 052-7653325

להנצחות ולתרומות ניתן ליצור קשר.

שפה של תורה

מדוע יוסף הצדיק נשאר לבד ??? ולכן בעיני חז"ל זה נחשב כאילו שבא לעשות עבירה, כיון שהיה לו לחשוש ולהיזהר מפניה כל הזמן. וכן משה רבנו הואיל לשבת את האיש במדין. ובעיני חז"ל כיון שהסכים להישאר במדין, א"כ ישנה עליו תביעה בחינוך בנו הגדול. כיון שזו ארץ של עבודה זרה והסכמה להישאר בארץ הזו, כמוה כהסכמה לתת את הבן לעבודה זרה!!!!

וכן מצינו שחז"ל תובעים את יעקב אבינו למס מרעהו חסד, מדוע לא נתן את דינה לעשיו והחביא אותה בארון, והלא יכול להיות שהיתה מחזירה את עשיו בתשובה. אמנם ודאי שא"ז כפשוטו שצריך לתת בת לרשע כעשיו שמה תחזירה. שהלא הנותן בתו לפני עם הארץ, ככופתה בפני ארי. ובודאי שכשהיתה מגיעה ההצעה ע"י השדכנים ליעקב אבינו, היה בוחן את עשיו האם אתה יודע מסכת ברכות, שבת עירובין וכו', ואח"כ ישאל אותו בסדר נשים את מסכתות יבמות כתובות וכו' ואח"כ בסדר נזיקין בבא קמא בבא מציעא וכו', ואח"כ סדר קדשים וטהרות. ובודאי שהיה נכשל ומתבזה ולא מתקבל להיות חתנו של עמוד התורה.

ומבארים בעלי המוסר, שודאי זה היה הדין ההלכתי, שאינה ראויה לעשיו. אמנם הוא סגר את התיבה חזק מדי. היינו שלא הצטער מספיק בצער אחיו הרשע עשיו. וזהו בתורה כבר נחשב לחטא! שמנע מרעהו חסד! חזינו הכי בדקויות דברי התורה, כמה התורה שבכתב אינה כפשוטה, אלא אך ורק ע"פ המתבאר לנו בתורה שבעל פה.

"ויסע ישראל ויט אהלה מהלאה למגדל עדר. ויהי בשכן ישראל בארץ ההוא, וילך ראובן וישכב את בלהה פילגש אביו וישמע ישראל. ויהיו בני יעקב שנים עשר". (בראשית פל"ה כא') היינו שלאחר פטירת רחל, היה ראוי שישן יעקב אצל לאה, שהלא היא גידלה ששה שבטים היינו שגידלה עדרים, אבל יעקב שכן הלאה אצל בלהה, ולכך בא ראובן לתבוע עלבון אמו.

כל האומר ראובן חטא אינו אלא טועה. היינו שיש שפה של תורה שצריך להבין אותה. שאע"פ שכתוב "וישכב את בלהה", מ"מ כתוב "ויהיו בני יעקב שנים עשר" ללמדך שכולם שווים לטובה. אלא עלבון אמו תבע, היינו שחשב שהוא עושה מצווה, כיון שבא מדין כיבוד אם. אמנם לא ידע שיעקב יושן ע"פ השכינה וכל מעשיו אך ורק ע"פ השכינה, שנאמר בו שהוא כמרכבה לשכינה, היינו כמו המרכבה שכולה עומדת אך ורק לרשות הרוכב, שיעשה בה את מה שהוא מבין, וכך הוא לשכינה, שכל מעשיו אך ורק לרצון שמים. וזהו שתבעו אביו, כי חללת "משכבי" אביו. גם פגעת בי כאב, וגם פגעת בשכינה הקדושה. ולפיכך מובן, שאע"פ שכל חייו ראובן היה בשק ותענית עד הלילה בכדי לתקן את חטאו, מ"מ לא נתן לו יעקב תשובה האם תוקן חטאו, אלא אמר לו אז חללת לשון חילול ה', יצועי "עלה". יבוא מי שנאמר בו ומשה "עלה" אל האלוקים, ויאמר יחי ראובן ואל ימות. ואע"פ שעשה תשובה, אבינו יעקב מחל לו, אבל לא יכל למחול על החילול ה' שזה עד תמותו, ולכך הוצרך לחכות למשה רבנו שאמר יחי ראובן בעוה"ז, ואל ימות לעוה"ב, ורק אז נמחל לו העוון הזה.

וְיָבֵא הַבֵּיתָה לַעֲשׂוֹת מְלֹאכְתּוֹ וְאִין אִישׁ מְאֻנְשֵׁי הַבַּיִת שֶׁם בְּבֵית: כששומעים שתי נשים צעירות מדברות ואומרות הבן שלי התחיל לדבר, מבינים שגולד לאחת ילד, ורק עכשיו הוא התחיל לדבר. משא"כ באם נשמע שתי נשים זקנות מדברות, והאחת אומרת לשניה הבן שלי התחיל לדבר, אז או שהוא עבר איזה ארוע קשה, ועכשיו לאט לאט מתחיל לדבר. או שהוא קיבל תפקיד לדבר בפני ציבור מרצה וכדו'. היינו שאותו משפט תלוי ממי שמעת אותו, ולפיכך ההבנה משתנית. וכן באם נשמע שתי ילדים אומרים ראת הוא אדם גדול, נבין שיש מישהו מבוגר מהם שבעיניהם הוא גדול. וכשנשמע זאת מיותר מבוגר, נבין שהלה גדול מידות. משא"כ כשנשמע זאת מת"ה, נבין שהוא גדול בתורה הקדושה.

והנה התורה נאמרה מפי הגבורה, וזה מחייב אותנו להיות עם שמיעה עדינה מאד, כדי להבין את עומקה של התורה הקדושה.

הבית הלוי ביאר את ההבדל בין תורת הראשונים לתורת האחרונים. שמוצאים אנו את תורת הראשונים שלפעמים דבריהם נשמעים דחוקים וחסרי ברק, לעומת האחרונים שמחדשים ומפלפלים בפלפולא חריפתא. וביאר עפ"י משל, שעיוור ניסה למצוא את פתח הסלון, והוא החל למשש באפילה, עד שחש בפתח רחב ועבר דרכו, אך לאחר זמן הבין שנכנס בפתחו של ארון קיר. לאחר זמן מצא פתח גדול והחל לעבור בה, עד שהבין שהיא מובילה לעליית הגג. בא פיקח נטלו והכניסו בפתח צר והגיע לסלון. אמר לו העיור לא יתכן שזה הפתח, שהלא הוא כה צר. ענה לו הפקח, אתה משתמש בכוח המישוש, ואני רואה!!! ולמרבה הפלא, דוקא כאן היא הדרך שאתה צריך בכדי להגיע לסלון.

וכך רבותינו הראשונים ראו ברור, ואפילו לומר דבר דחוק ונטול ברק, ידעו בבירור שהוא לאמיתה של תורה. משא"כ האחרונים ממששים למצוא את הדרך, ואז פעמים שנתקעים במבוי סתום, ואז מנסים בלימודם פלפלים למצוא את הדרך, עד שמתברר שזה לא הפתח! אבל ההבדל הוא תהומי וברור, אנו ממששים, הם ראו!

דבר נוסף שאדם קטן שעושה דברים גדולים, זה רחוק מאד מאדם גדול שעושה דברים קטנים. כיון שהאדם הגדול יש אצלו משמעות לכל דבר שעושה, ואפילו אם זה דבר קטן מאד. ולכן בעיני חז"ל אדם גדול נתפס על הדברים הכי קטנים בדקי דקויות, עד שהתורה יכולה לכתוב עליו שהוא חוטא ממש!!!

"ויבא הביתה לעשות מלאכתו". יש מחלוקת האם לעשות עבירה או מלאכה ממש. וצ"ע טובא, והלא יוסף שנה שלמה התחזק מניסיון לניסיון, וכאן הוא בא לעבור עבירה ביודעין ??? וכן מצינו ויאל משה, שזהו לשון שבועה, שנשבע ליתרו שהבן הראשון שלו יהא לע"ז. וצע"ג וכי בזה נחשד משה רבנו ??? וביותר, שהלא כשבא יתרו כבר לא היה כומר לע"ז, ולכן נידו אותו ואת בנותיו.

אמנם הכלל הוא, שכשמתעמקים בפשט ובלשון של התורה, מגלים את העומק שבזה. הנה כולם יצאו לע"ז ורק אשת פוטיפר נשארה לבדה. וא"כ

דברי התורה בעלון:

לע"ג: מרקו (מרדכי) בן אלגרה (שרה) רוזיו ז"ל,

כסלו תשפ"ב, אזמיר - כרם בן זמרא

ולע"ג רבי משה בן בינונינדה (ברכה) ורון ז"ל,

כס' כסלו (בערך), גאליפולי - אסטנבול

להצלחת: רפאל בן אסתר וב"ב

ור' אהרון יחיאל בן שולמית ציפורה וב"ב

כשה' בעזרנו, יש ישוב הדעת

וישב יעקב בארץ מגורי אביו בארץ כנען:
ויש"ב בגמטריא "אליעזר", ובא לרמוז (ללשון אלי - עזר) כדברי הפסוק "אשרי שאל יעקב בעזרו" ואמר הכתוב: כיוון שאלוקי אבי בעזרי זהו ישובי ולזה אמר "ויש"ב יעקב".
 (יעקב יפה - רבי יעקב יפה מחכמי אזמיר)

מדוע לא שלח יוסף מכתב לאביו שהוא חי?

והמדנים מכרו אתו אל מצרים לפוטפר סריס פרהה שר הטבחים:

רבינו יעקב כולי זיע"א בספרו הקדוש מעם לועז מביא מספר טעמים לכך שלא נודע דבר מכירת יוסף ליעקב בשום דרך, ושואל בעל המעם לועז: **הרי היה באפשרותו של יוסף לשלוח מכתב לאביו על הקורה אותו ע"י שיירות או שלוחי דואר שהיו מצויים, והיה ודאי אביו שמח לפדותו ולהצילו, ומדוע לא עשה כן יוסף?**
כמה תשובות לדבר:

ראשית מובא שהעשרה האחים חוץ מבנימין ויוסף עשו חרם בנייהם, שאף אחד לא יגלה אודות יוסף, ובעשיית החרם הסכים הקב"ה עימם, כי הכל היה מכוון, ומה שהיה צריך יעקב להצטער הוא בעוון ביטול מצות כיבוד הורים כ"ב שנה, לכן נענש שלא לראות את בנו כב' שנה ולהצטער עליו, והוכחה לכך אנו רואים שהרי יצחק אבינו ידע בנבואה על הנעשה ביוסף, אך ידע כי זה הוא רצון ה' לכן לא סיפר ליעקב, **עוד** סיבה המובאת בחז"ל: שהכל היה מכוון לקיים הגזירה: שעם ישראל צריכים לרדת ולהשתעבד במצרים ולקיים את גזירת ברית בין

כיצד הוכיחה תמר את יהודה על מעשה מכירת יוסף

ותאמר הכר נא למי ההתמת והפתילים והמטה האלה: ויכר יהודה ויאמר צדקה ממני

מביא רבי **אליהו הכהן מאזמיר** בעל ה"שבת מוסר" רמזים נפלאים בדברי תמר אל יהודה, **ראשית**, בדברי הפסוק "אשר אלה לו" במילה אל"ה רמזה תמר ליהודה: אמרת ל'אביך ה'כר, וכדברי המדרש רבה: אתה אמרת לאביך "הכר נא הכתנת בנך" וכו' חייך שתאמר תמר לך "הכר", וזה רמזה לו תמר כלתו במילת "אלה", כלומר בעבור שאמרת לאביך הכר לך הביאך הקב"ה לזה שאמרה אליו "הכר"...

עוד בהמשך הפסוק "למי החותמת" - למ"י ראשי תיבות: ל"מה מ'כרת י'וסף, כלומר רמזה לו כאן תמר מה שאמרת "מה בצע כי נהרוג את אחינו וכו' לכו ונמכרנו" כדי שלא לשפוך דמים, וכאן הפנת אליו בתמיהה: ואיך כעת אינך חס עלי ומחייבני בשריפה...

ויכר יהודה ויאמר צדקה ממני, הכונה בהיות שיהודה אמר לאביו "הכר נא הכתנת בנך היא ויטבלו אותה בדם" כדי שיחשוב אביו שחיה רעה אכלתהו, כלומר שעשה זאת יהודה בעורמה, **לכן** כשאמרה לו תמר "הכר נא למי יהודה החותמת וכו' "ויכר יהודה ויאמר צדקה ממני" כלומר תמר צדקה יותר ממני, רצה לומר יותר צדקת היא ממני שאני אמרתי לאבי "הכר נא" היו אלו דברי שקר ודברי כזב, אך תמר שאמרה "הכר נא" דברה אמת, ולזה אמר "צדקה ממני" שכל דבריה אמת וצדיקה היא יותר ממני.

(חוט של חסד - רבי אליהו הכהן האתמרי מאזמיר)

הבתרים, שהרי כך רואים לבסוף שעזב יעקב אבינו את ארץ ישראל, שהוא היפך ההיגיון, וירד לבנו למצרים ולא פדהו מרחוק והביאו אליו, ודאי עשה כן לקיים רצון ה' בקיום גזירת ברית בין הבתרים.

ועוד טעם, שאילו היה נודע מעשה האחים ליעקב, היה מקלל אותם והיו מתים כשם שמתה רחל, וחלילה היתה האומה הישראלית מתבטלת, **ויוסף** שהיה חכם ונביא, הבין הדבר, ולכן היתה לו סבלנות, ולא הודיע הדבר לאביו בשום דרך עד שהגיע הזמן המתאים על פי רצון ה'.

(מעם לועז - רבי יעקב כולי מחכמי קוואטא)

שם קדוש שהגן על יוסף הצדיק בכדי שיישאר בקדושתו.

וימצא יוסף חן בעיניו וישרת אתו,

בג' תיבות אלו ח'ן ב'עיניו ו'ישרת אתו, שם קדוש **חב"ן**, ששם זה הוא המלקט ניצוצי הקדושה מתוך הקליפות, ומכל שכן שאינו מניח לצדיק שיאבד ממנו ניצוצי הקדושה, **והנה** יוסף חתום במידת צדיק יסוד עולם, ועל זה בא הרמז בג' תיבות אלו שם זה, שהיה שומר ליוסף הצדיק מכל דבר רע, הנקרא קר',

(נפש יוסף - להמקובל האלוקי רבי יוסף מורדוך מחכמי שלוניקי ואזמיר)

העושה צדקה ה' מצליחו בכל מעשה ידיו

וכל אשר הוא עשה יהיה מצליח בידו:

"מצליח בידו" בגמטריא צדקה, (עם הכולל) **ובא** לרמוז כאן רמז נפלא: **כי האדם העושה צדקה ה' יצליח בידו בכל אשר הוא עושה.**

(יעקב יפה - רבי יעקב יפה מחכמי אזמיר)

העומד בניסיונות נעשים לו ניסים גלויים

על רבינו הצדיק חכם מנחם בעל ה"אהבת חיים" זיע"א

שנפלה למשכב, בהגיעה למצב זה טענה לאביה שהיא רוצה להנשא ל"מנחם החייל" ויהי מה, **ואכן** לא אחר אביה לעשות את חפצה ודרש בפקודה מרבי מנחם להענות לרצון ביתו. כשקלט רבי מנחם את המצב והבין שאין לו מנוס, ברח מהצבא שב לביתו באיסטנבול והסתתר אצל השכנים, המפקד שלח חיילים לחפשו, בין היתר הגיעו גם לביתו באיסטנבול, ולמזלו הגיע רבי מנחם בדיוק לביתו לבקר את אשתו ובנו הקט,

ובראותו מבעד לחלון את החיילים מתקרבים, לא היה סיפק בידו לברוח ומיהר להתחבא תחת המטה, **אמר** רבי מנחם לנכדו שאף על פי שהבין שירימו הם את המיטה וימצאו אותו, מחוסר ברירה אחרת ובאמונה שלימה בה' שיעזרהו התחבא שם, ואמר בלחש בלי הפסק את הפסוק: "ואת האנשים אשר פתח הבית הכו בסנוורים מקטון ועד גדול וילאו למצא הפתח", **ונדר** נדר גדול לאלקי ישראל, שאם יצל יעלה מיד לארץ הקודש, והנה שהחיילים הגיעו למיטה והרימוה לא ראו דבר ושבו כלעומת שבאו. **מיד** רבי מנחם קיים את נדרו, לקח את אשתו ואת בנו ושכר עגלה שתובילהו לגבול לבנון, ומשם אל ארץ ישראל... **בדרכו** לארץ ארעו לו ניסים רבים... עד שהגיע בשלום לארץ ישראל ונשתכן בירושלים...

ויהי אחר הדברים האלה ותשא אשת אדניו את עיניה אל יוסף, רבינו הצדיק חכם מנחם מנשה זצוק"ל בעל ה"אהבת חיים" ומהצדיקים הנסתרים, בעת מגוריו בטורקיה לחם בעוז ובגבורה בכל נסיונות הסיטרא אחרא להכשילו ולהסירו מן הדרך, כי ככל שהאדם גדול היצר הרע גודל בתחבולותיו כיצד להחטיו כי יודע שבנקל לא יוכל להפילו ולהחטיו, ובשל כך הוא משכלל רעיונותיו להכשילו ולהשיאו לעבירה,

רבי מנחם מרוב צידקותו ופרישותו וקירבתו לה', היה ה' בעזרו וברוב עוז ותעצמות הצליח לעמוד בגבורה בניסיונות קשים, **וה'** היה בעזרו כך שיכל להמשיך בעבודת הקודש בעסק התורה וקיום המצוות, ללא ויתור וביטול כי הוא זה על מצוות ה',

(על רבינו מנחם מובאים סיפורים רבים ואי"ה יובאו בעלונים הבאים), **לפנינו** מעשה מופלא מתקופת שהותו בצבא, שם בארץ פלא לא פסק מלימוד התורה ובמסירות נפש עצומה, ובאמת אירעו לו ניסים רבים, **שח** רבי מנחם לנכדו על מה שארע לו בעת שירותו בצבא הטורקי:

למפקד הגוי בפלוגה ששירת רבי מנחם היתה בת גדולה אשר חמדה בליבה להינשא לרבי מנחם, ומדי יום ביומו הפצירה באביה שרוצה היא להנשא לרבי מנחם,

רבי מנחם עצם את עיניו ואזניו וחדל מלהקשיב לשכנועים שחזרו ונשנו, אך אותה בת בשל כך נפלה ברוחה ונדכדכה מידי יום יותר ויותר, עד

(תולדות מנחם - על רבי מנחם מנשה, מנכדו הרב יוסף שני שליט"א)

חנוכה

חלק א

דרוש מהרה"צ רבי ניסים בכר זצ"ל

מקים עולה של תורה ומייסד ארגון "מחזיקי תורה" בטורקיה ובארה"ק
חיבר ספרים רבים העוסקים בהלכה ובהנהגה בשפת הלאדינו

כה' כסלו יומא דהילולא

רבינו החסיד הצדיק והעניו
רב רבנן הגאון האדיר
רבי חיים חזקיהו מדיני זיע"א
בעל ה"שדי חמד"
מחכמי קושטא חברון וירושלים,

מלא היה באהבת ישראל, גאון עצום
בתורה נודע שמו בכל הארץ,
רבנו נולד בחברון, אך בני משפחתו היו
מילדי קושטא שבטורקיה ובה התגוררו,
ולמים עבר אף הוא לגור עמהם, שם עסק
בתורה לילות וימים...
לאחר מכן כיהן כרב באי הקרים, אך כל
ימי שהותו שם התמלא ליבו בגעגועים אל
ארץ הקודש, ואכן שב לארץ ישראל
והתיישב בחברון...
נמנה לאחד מגדולי וחכמי ארץ ישראל
ומרבני חברון, ולמרות מעמדו הרם
הנהגתו הייתה בענווה יתירה.
נפטר בכה' כסלו שנת תרס"ה ומנו"כ
בחברון.

קודם כל "אמונה" מכאן נכר מוסיף והולך - כדברי בית הלל

מצוות חנוכה - נר איש וביתו. בית שמאי אומרים: יום ראשון מדליק שמונה, מכאן ואילך פוחת והולך. בית הלל אומרים: ביום ראשון מדליק אחד, מכאן והילך מוסיף והולך.
לא היונים בלבד הצרו לעם ישראל אלא גם המתיוונים ומרשיעי ברית, ובעיקר הם שהתנקמו בנו ועל ידם נעזרו הגויים, וכבר התפלל יעקב אבינו ואמר "הצילני נא מיד אחי, מיד עשו" עשו יכול לגרום לי צרות רבות, אבל הוא בעצמו בלי יד ישראל באמצע, לא כל כך נורא, אבל אם אחי מתערב הופך המצב למסוכן מאד,
אך לאמיתו של דבר, יהודים שנתרחקו הם, ועלינו לקרבם ולחנכם, כי "ישראל - אע"פ שחטא - ישראל הוא",

נחלקו בית שמאי ובית הלל, מהו סדר הדלקת הנרות בימי החנוכה. לשיטתם של בית שמאי, יש להדליק ביום הראשון את כל שמונת הנרות וביום שני שבעה נרות וכך פוחת והולך, אך שיטתם של בית הלל להיפך, שביום הראשון מדליקים נר אחד, ובכל יום מוסיפים עוד נר, "מוסיף והולך".

במחלוקת זו טמונה רמוזה מחלוקת יסודית, בשיטת הגישה כיצד לקרב ציבור רחוק מהתורה ומחיים יהודיים.

בית שמאי סוברים, שיש להזריח עליהם מיד את אור שמונת הנרות יחד, שיקבלו עליהם מיד את הקדושה והטהרה, כי אם לא יטהרו בבת אחת באופן יסודי - לא יהיה מכנה משותף בינינו ונאלץ להבדל מהם ח"ו.

לא כן שיטתם של בית הלל, שהרי אי אפשר באופן מעשי להחזיר את המרוחקים בבת אחת, ואי אפשר להדליק את כל הנרות של הקדושה וטהרה ביום אחד. אמנם גם הם (בית הלל) אינם מוכנים לוותר אפילו כקוצו של יו"ד על שמונת הנרות, אלא שגישתם היא שלבים שלבים: בתחילה להדליק נר אחד, נר היסודי והוא האמונה, וכך להתקדם שלב שלב שיהיה גם חינוך לתורה ולמצוות, תהיה שמירת שבת, תהיה קדושה וטהרה בחיי המשפחה. "מכאן והילך מוסיף והולך" וכך נפסקה ההלכה כבית הלל, [וכמובא בחז"ל שהרמזו במילת חנוכה"ח' נרות והלכה כבית הלל].

בימינו אנו נוכל להצליח רק בשיטתם של בית הלל, לאט לאט, שלבים שלבים, עד שנוכל להדליק את כל נרות החנוכה, ואור גדול בציון יאיר,

מטרתנו היא להדליק נרות בבתי ישראל, ולגרש את חשכת הלילה השוררת מהתבוללות פנימית. וכלל גדול בחיים - "מעט מן האור דוחה הרבה מן החשך".

הנס של חנוכה הוא "איש וביתו". כאשר האבות והבנים מאוחדים, יש מקום לנס. וראיה ממתתיהו כהן גדול ובניו יחד, זה בקדושתו וזה בצידקתו הביאו לנו את הנס הגדול והמפורסם. והלכה כבית הלל...
(מתוך "שעשה ניסים" דרוש שמסר רבי ניסים זצ"ל בבית הכנסת "מחזיקי תורה" פרשת מקץ תשל"ח - ערוך מכתביו)

מעלת ורמזי ימי החנוכה:

לא יוציא הימים הללו המקודשים בשחוק וקלות ראש, כי בימי ניסים שחייבים להודות לשמו יתברך, במקום הודאה איך יחטא ואשם, ולמי שיש לו לב יספיק זה, (כה דיבר האיש אדוני האר"ש בספר מורה באצבע אות ש"ג),

חנוכה ראשי תיבות, ח' נרות ו'הלכה כ'בית ה'לל, משי"ח ראשי תיבות, מ'דליק ש'מונה י'מי ח'נוכה, נחמ"ד למראה ראשי תיבות, נ'ר ח'נוכה מ"ד, והעולם שמח בראות נרות חנוכה שזוכרים הניסים שנעשו לאבותינו,

כיון דהנשים אף הן היו באותו הנס כמו שאמרו בשבת... אם כן לאשה שייכא טפי סגולה זו ותהא זריזה לתקן הפתילות וליתן השמן, ומכל שכן אם מדלקת ברצון בעלה דתועיל במקצת לבניה שיהיו תלמידי חכמים, (כמו שאמר הרב שיורי ברכה שם, ועיין אליהו רבה וזוטא), ומה גם דהנס היה על ידי אשה יהודית כנודע,
(מועד לכל חי - רבי חיים פאלאגי)

מיצד רמוז נר חנוכה בציווי הדלקת המנורה במקדש

וזה רמז הכתוב בפסוק, שאותו כתית שנים שתדלק המנורה בבית המקדש, ויעשה בה הנס ע"י החשמונאים זה יגרום להעלות נר תמיד - היינו נר חנוכה, (שלכתחילה די בנר אחד), ואת זה רצה הקב"ה להבטיח למשה רבינו, שגם אחרי הכתי"ת שנים יגרם ממצוותה של מנורה זו, מצות נר חנוכה לעולם. והדבר מדוייק יפה מלשון הפסוק: "להעלות נר" ולא אמר להאיר נר תמיד, שהרי הביאור במפרשים (וברש"י) "להעלות" בפשטות היינו להדליק, ובאמת לשם מה שינה הלשון?! **אלא** לרמוז למה שביארנו שימשך מזה עניין נר חנוכה, ועוד, שיצא ביאור נוסף: לעניין הלכות נר חנוכה הרי המנורה עיקרה הוא להנות מאורה, ולא הוזהרו הכהנים שלא להנות מאורה אלא להיפך שעצם המצווה היא להשתמש באורה. מה שאין כן נרות חנוכה, אין לנו רשות ליהנות מאורם אלא עיקר המצווה היא ההדלקה - הדלקה עושה מצוה, ואין לנו רשות להשתמש בהם אלא לראותם בלבד, והדבר מדוייק הפלא ופלא בפסוק שה"כתית" היינו הכתית שנים שבת המקדש היה קיים "למאור" שמותר להינות מאורה, אך הנמשך מהמנורה שבמקדש - שהוא נרות החנוכה, אינו אלא "להעלות - נר תמיד" היינו רק עניין "להעלות" שהוא ההדלקה בנר חנוכה (שהוא נר תמיד) "ההדלקה עושה מצוה" ולא להאיר ממנה (כמו "כתית למאור") שהרי אסור להשתמש לאורה. **נפלא.**

מובא בתורה בתחילת פרשת תצוה: "ואתה תצוה את בני ישראל ויקחו אליך שמן זית זך כתית למאור להעלת נר תמיד": **דברי** הפסוק צריכים ביאור, מילות "להעלת נר תמיד" הנראים חלילה מיותרים, הרי מצוה ה' את משה: "ויקחו אליך שמן זית" וכו' - להדלקת המנורה, וא"כ די בכך שיאמר "ויקחו אליך שמן זית למאור" שפירושו להדליק הנרות, ולשם מה הוצרך להוסיף עניין "להעלות נר" וכו'? **ועוד** קשה, כיצד אפשר לומר "נר תמיד" על המנורה, הרי הדלקת המנורה היתה רק בזמן שהיו קורבנות, וכשבית המקדש היה קיים, וכיצד יתקיים ציווי "להעלות נר תמיד"? **ביאור** המפרשים: שבא הכתוב לרמוז על נס חנוכה, שהבטיח הקב"ה למשה רבינו שיעשה נס לבניו ע"י החשמונאים, וידליקו שוב המנורה, וזהו פשטם של דברים "תמיד" שלא יוכלו לבטל המנורה, כי יארע להם נס - נס פח השמן וכללות נס חנוכה במקדש, וידליקו לזכר זה נרות החנוכה - "תמיד". **אך** עדיין חסר קצת ביאור והבנה, מניין להם לחז"ל למצוא רמז במנורה לנרות החנוכה, שימשיכו אף שלא בזמן ביהמ"ק? **ונראה** לדייק שלמדו חז"ל, וכדברי בעל הטורים: שמילת **כתית** היינו **ת"ו** ו**ת"כ**, רמז למנין השנים בהם דלקה המנורה **ת"ו** שנים של בית ראשון, ו**ת"כ** שנים שהיה קיים בית שני, וזה מה שרמז הכתוב "כתית למאור" שבסך הכל כתית שנים היא המאור במנורה בבהימ"ק, **והנה** ידוע, שלכתחילה מצוות הדלקת נר חנוכה "נר איש וביתו", היינו נר אחד לכל יום, והמהדרין מוסיפים בכל לילה אחד כדעת ב"ה.

(ערוך מתוך "בן יאיר" להגאון רבי חיים מאיר מזרחי זיע"א מחכמי אומרי)

רמזים נפלאים לחנוכה:

מובא בספר "צור יעקב" להרב החכם השלם ממשפחת סופרים וחכמים רבי בכור יעקב יעב"ץ זצוק"ל מחכמי אומרי, מה שאסרו היונים על עם ישראל לקיים היו הדברים שהם החותם של הקב"ה, וכעין העניין חותמו של כהן גדול מרמז לחותמו של ה' ברוך הוא, ובמילת "חתם" ימצא רמז לד' דברים שאסרו היונים והוא: **חדש תענית / תענוג** [דהיינו שבת דכתיב "וקראת לשבת עונג"] מילה ואלו יסודותיהם של עם ישראל ואת זה רצו למחוק ולבטל מעם ישראל אך לא הצליחו ...

רמזים נוספים במילת חנוכה:

מביא רבינו שג' מצוות אלו נחשבים לחתמו של הקב"ה, ואין כל אומה ולשון יכולים לשלוט בישראל כשמקיימים את אותם המצוות, ומתבאר הדבר לפי הנרמז במילת חנוכה, ראשי תיבות חנוכה (בשם העוללות אפרים):

- א. חזתמות זינהו ונתבטל כונת הגוים שחשבו לבטל ד' דברים הנזכרים,
- ב. חטאו נכרים, וטמאו כל השמנים,
- ג. חשמונאים נצחו, ומצאו כלי השמן,
- ד. חותם נקי וכד כהן הגדול,
- ה. ונעשה נס, והדליקו כל ח' (שמונה ימים)
- ו. ח' נרות ופותח כסדר הקורבנות (דעת ב"ש)
- ז. חד נר ומעלה כסדר הקורבנות, (שמוסיף והולך)
- ח. חכמים נמנו וגמרו כדעת הלל (שפוסקים כדעת בית הלל)
- ט. חק נתקן ויעשו כשנת הנס
- י. חייבות נשים וידליקו כדרך האנשים
- יא. חסדיו נחמדים ונעימים כמידתו הטובה, וע"כ ראוי לעשות ימי החנוכה בהלל ובהודאה, בכל שנה שנה,

(צור יעקב - רבי בכור יעקב יעב"ץ)

הדלקת הנר

האירי נר יקריב נמונה פטירה אל הודו:

כד' כסליו - רבי ניסים יעקב הלוי, קושטא, רבי אהרון מאיר, **כה' כסליו** - רבי חיים ניסים וינטורא, אסטנבול, רבי חיים חזקיה מדיני קושטא - חברון, רבי אברהם מיוחס, אומרי, רבי דוד פראנסיא, אומרי - אידין תר"ט, **כו' כסליו** - רבי חיים מרדכי צבי, אסטנבול תרס"ח, **כח' כסליו** - רבי שלמה ארדיט, אומרי תקי"א, **כט' כסליו** - רבי בנימין מלמד, אומרי תל"ח, **ל' כסליו** - רבי יצחק אליעזר אריאל, קושטא, רבי אהרן יהושע די שיגורא, אומרי תרע"ב

לנהגי אורקה "שבת הלבשה"

מנהג קדום היה במשך שנים רבות בטורקיה: בשבת שלפני חנוכה, היו חכמי ורבי הקהילות **דורשים במעלת הצדקה**, "הלבשה" משמעותה - "הלבשת עניים ונזקקים"

ובאמת מדוע קבעו דווקא קודם חנוכה?

נראה היות וזהו זמן שדיברו הרבנים בהלכות מענייני דינא בהלכות החנוכה והיו מתאספים רבים לשמוע, ובאותה הזדמנות כדומה לשבת הגדול היו מדברים בעניין הצדקה,

הלבשה - היות ומגיע החורף, ומדאגה לעניים וליתומים אשר אין להם בגד ללבוש וכסות להגן עליהם מפני הצינה, מצאו החכמים מועד זה כעיתוי המתאים ביותר לעורר בעניין, ולדאוג לנזקקים.

ואכן בעשרות ומאות ספרי דרושים של רבותינו, נמצאים דרושים רבים המכונים בשם: **"דרוש לשבת הלבשה"** העוסקים במעלת הצדקה.

דרוש ילשבת הלבשה

דרוש שרישקו כקטל עם ק"ק ח"ת י"ג לכוני
תמונה - דרוש חד לשבת הלבשה - מס' - דרוש
מלמד